Van: rob jaspers
Verzonden: woensdag 23 oktober 2024 22:27

Onderwerp: stilstaan bij de solidariteit die Nijmegen na de oorlog ontving/ oproep Rob Jaspers

Nijmegen 23 oktober 2024

Beste raadsleden
Beste wethouders en burgemeester

Nijmegen is een sociale wij-stad. Staat vaak klaar voor mensen aan de onderkant van de samenleving. De stadsbewoners en de gemeente staan ook klaar voor de opvang van vluchtelingen uit landen waar oorlog heerst.
Zelf heeft Nijmegen na de Tweede Wereldoorlog ook op een enorme solidariteit kunnen rekenen. Stadsbewoners kregen uit vele vele hoeken in ons land en van Europese landen hulp, zelfs ook kwam er steun uit de VS en Canada. **Uit meer dan 17 steden kwam er hulp voor de Nijmegenaren, vaak via solidariteitsacties van bewoners en maatschappelijke organisaties in die steden**
Dit jaar stonden we , staan we hier in onze regio stil bij 80 jaar vrijheid, volgend jaar staan we nationaal stil bij die vrijheid, het einde van de oorlog in ons land/
Ik hoop dat Nijmegen die herdenkingen aangrijpt om toch eens een bijzonder 'dankjewel' over te brengen naar al die mensen, organisaties, steden en instellingen die 80 jaar geleden Nijmegen zo ruimhartig steunden.
Misschien toch eens goed om al die hulpgevers in het 'zonnetje' te zetten. Om ze voor korte of langere periode plek te geven in onze stad.
Ik heb de hulp aan Nijmegen al eens eerder op een rijtje gezet. Mijn onderzoek, opgetekend in een verhaal, voeg ik hierbij.
Telkens als ik het teruglees verbaas ik me, word ik reuze blij van de solidariteit die er getoond werd met Nijmegen.

Deze brief is een oproep, een verzoek aan de gemeente(raad) om werk te maken van een dankjewel-actie. De steun vanuit Albany hebben we al eerder een plek gegeven. Maar de hulp die Albany bood was slechts een van de mooie voorbeelden van solidariteit in de wederopbouwtijd
I**nspiratie voor mijn oproep vond ik in acties die deze maand in Kekerdom plaatsvinden**.
Eind 1944 vonden vele Kekerdommers op hun vlucht een maandenlang onderkomen in de Achterhoek en Groningen. Nu halen ze uit die streken bewoners op om 80 jaar vrijheid in de Ooijpolder te vieren.

Zo'n actie zou ook de gemeente Nijmegen en Nijmegenaren moeten inspireren.

Met vriendelijke groet
Rob Jaspers

zie hieronder het verhaal op basis van onderzoek naar de hulp die Nijmegen kreeg.

Nijmegen kreeg na de oorlog van alle kanten massaal hulp

Rob Jaspers

Nijmegen stond in september stil bij de bevrijding van de stad en regio 80 jaar geleden. Zeer terecht die aandacht. 80 jaar vrijheid is uniek beseffen we soms echt te weinig. Maar in de vele herinneringsmanifestaties hoorde ik weinig terug van de massale steun die de zwaar getroffen stad en regio na de oorlog kreeg.
De omvang van de solidariteit uit de regio, van verderop in Nederland, maar ook uit het buitenland was enorm. Het zijn herinneringen die we opnieuw moeten delen vind ik. De getoonde solidariteit in de oorlogstijd en wederopbouwjaren moet je nimmer vergeten. Ook als een les om nu voor anderen die in nood zitten, op te staan.

In dit verhaal zet ik ontelbare voorbeelden op een rijtje van die bijzondere hulp.

Pleeggezinnen
Al in februari 1945 konden zo'n 150 kinderen uit de Nijmegen naar pleeggezinnen in Engeland gaan voor een maandenlang verblijf. Om in alle rust bij te komen van de oorlogspijn in Nijmegen. Later volgden nog meer kinderen. Het was een initiatief waar ook andere steden aan konden deelnemen. De Nijmeegse burgemeester Hustinx was destijds voorzitter van deze uitwisselingsorganisatie.
De Nijmeegse kinderen werden onder meer opgevangen in Coventry, een stad die zelf in 1940 getroffen was door Duitse aanvallen. Nog steeds heeft de Stevenskerk een band met Coventry. Er is zelfs een Coventryberaad waar verzoening en vrede de vaste thema's zijn.
Later namen ook Zwitserse organisaties Hollandse (en Nijmeegse) kinderen tijdelijk op voor herstel. In het Zwitserse Freiburg werden in het najaar van 1945 bovendien concerten georganiseerd waarvan de opbrengst naar Nijmegen ging. Ook kon een groep Nijmeegse studenten in Freiburg hun studie voltooien. De opvang daar en kosten werden volledig vergoed
Niet vergeten

Stadshart verwoest
Het bombardement van 22 februari 1944 had het stadshart verwoest en in de maandenlange frontliniestrijd vanaf september 1944 werden nog eens vele honderden huizen weggevaagd. Maandenlang leefden Nijmegenaren in schuilkelders of bij andere gezinnen in in de omgeving.
De oorlogswaanzin in het laatste oorlogsjaar leidde in Nijmegen tot meer dan 2000 burgerdoden en vele duizenden gewonden. Wanhoop in de stad en omgeving was overal zichtbaar.
Vele Nijmegenaren die hun woning waren verloren, vonden gelukkig een tijdelijk onderkomen in de regio zoals in Wijchen bijvoorbeeld en verderop in het Land van Maas en Waal. Maar ook konden (moesten) duizenden gezinnen maandenlang, velen zelfs voor jaren, bij andere gezinnen in Nijmegen inwonen.
In hét Belgische Geraardsbergen vonden vele honderden Lentenaren en Betuwenaren trouwens maandenlang, sommigen zelfs meer dan acht maanden, een veilig onderkomen toen de Betuwe vanaf eind 1944 in de frontlinie kwam te liggen. Zelfs daklozen uit Groesbeek konden daar terecht.

Steun van elders
In oude kranten is veel te lezen over de omvang van de steun van elders. Bloemendaal hielp Nijmeegse burgers met talloze materialen. Kinderen uit Nijmegen werden in 1946 uitgenodigd voor tochten door de bloembollenvelden. In Haarlem werd eveneens een grootse hulpactie voor Nijmegen gestart. Een pater die aan de Radboud Universiteit had gestudeerd was de initiatiefnemer. Bijna tweeduizend bedden werden ingezameld en meer dan duizend kachels. De stapel ingezamelde matrassen kwam zelfs boven de hoogste kerktoren uit!
Er werden in diverse steden ook talloze liefdadigheidswedstrijden gespeeld met opbrengsten voor Nijmegen. De rijwielhandelaren in Haarlem verrasten de Nijmegenaren bovendien met vele honderden onderdelen voor fietsen, maar ook werden enorme hoeveelheden gereedschappen ingezameld. Kerken in Haarlem organiseerden collectes voor de herbouw van kerken in Nijmegen en zelfs voor de bouw van een kleuterschool. Eind 1945 werden duizenden kinderen verrast met Sinterklaascadeaus uit Haarlem. Veel hulpgoederen uit het westen werden per schip in Nijmegen afgeleverd. Kunstenaars in Haarlem en Nijmegen wisselende vele kunstwerken uit voor exposities in beide steden.

Glas voor tuinders
In Haarlem werd bovendien massaal glas ingezameld voor het herstel van vele ramen van huizen in Nijmegen. De regio werd later zelfs 'overspoeld' met glas uit België en Aalsmeer. Dat glas uit Aalsmeer was vooral bedoeld voor het herstellen van de vele tuinbouwkassen in Lent. Tuinders uit Aalsmeer kwamen bovendien vele weken helpen bij het herstel van de kassen. Zo'n 20.000 glasplaten werden geïnstalleerd.
Vanuit België kwam een hulpwagen van het Rode Kruis naar de Waalstad, waarin tandartsen de gebitten van de Nijmeegse schooljeugd konden verzorgen.

Collectes op voetbalvelden
In de hoofdstad Amsterdam werden op initiatief van wethouder Van Wijck in het najaar van 1947 op de voetbalvelden collectes voor het getroffen Nijmegen gehouden. Speciale inzamelingsacties waren er in het

Olympisch stadion bij de wedstrijden van BlauwWit tegen Ajax en Ajax tegen NEC. Maar ook werd in het City Theater een speciale galavoorstelling gehouden waarvan de opbrengst naar het Hulpcomité in Nijmegen ging. Charles Trenet zong hier op die avond waar ook films over het getroffen Nijmegen werden getoond.

Kerstpakketten
Inwoners van Zwolle verrasten de Nijmegenaren eind december 1945 met meer dan 5.000 kerstpakketten. Eerder waren de Zwollenaren al met 150 transportwagens met meubels en kleding naar Nijmegen gereden. Ook kwamen drie schepen naar Nijmegen met 650 ton aan goederen voor de stadsbewoners. PEC Zwolle had zelfs NEC uitgenodigd voor een wedstrijd in Zwolle. Als entreeprijs werd het meenemen van gebruiksgoederen voor Nijmegenaren gehanteerd.

In Groningen werd eind november 1946 een bonte showavond gehouden met veertig lokale artiesten met als doel spullen voor Nijmegen in te zamelen. Die actie in Groningen werd mede gevoerd onder het motto Ruiten Troef, gericht op het inzamelen van glas. Ook vanuit Delft kwam trouwens veel glas voor Nijmeegse winkels om een eind te maken aan wat toen heette 'het spiegelglasloze Nijmegen'.

Eerder, vanaf februari 1945 hadden Nijmeegse inwoners trouwens op hun beurt - ondanks de pijn van hun eigen leed - meegedaan aan de actie Zuid Helpt Noord. Er werden hier voedselpakketten verzameld om later na de bevrijding door te sturen naar Holland. Daar in het westen hadden de mensen enorm geleden door de barre winter. Later in 1945 startte in ons land weer een ‘omgekeerde’ hulpactie onder de noemer Noord helpt Zuid. In het westen was na het eind van de oorlog doorgedrongen dat steden als Nijmegen en Arnhem maandenlang zwaar te lijden hadden gehad na het deels mislukken van de bevrijdingsoperatie Market Garden. In 1946 en 1947 leidde dit ook tot diverse culturele uitwisselingen tussen Nijmegen en andere steden. Zo trad een Haarlemse toneelgroep op in De Vereeniging. Het Nijmeegse Mannenkoor trok op zijn beurt naar Haarlem om daar te zingen.

Hulp uit Albany
Bijzonder blijft natuurlijk ook de steun vanuit het Amerikaanse Albany voor Nijmegen vanaf november 1946. Meer dan 300 ton aan humanitaire hulpgoederen kwamen uiteindelijk uit die stad naar Nijmegen. Aan de Waalkade herinnert een speciale informatiebord sinds enkele jaren aan die hulp en de vriendschapsband met Albany.
Ook uit Canada kwamen trouwens hulppakketten. Het Rode Kruis uit Montréal leverde hier honderden pakketten met kinderkleding af met in de broekzakken knikkers verstopt. Canada schonk eveneens microscopen aan het Radboudziekenhuis. Vanuit Parijs kwamen weer voedselpakketten naar Nijmegen. Natuurlijk kan ook de Marshallhulp niet onvermeld blijven. Talloze bedrijven profiteerden daarvan in de jaren vijftig. Dobbelmann en de Nyma kregen weer technische installaties om de productie te verbeteren, er werd ook gaskolen geleverd voor de Nijmeegse gasfabriek. De komst van heftruckbedrijf Hyster kan zelfs verbonden worden met het Marshallplan. Met Marshallhulp werd bovendien de iconische Carolusbioscoop aan Plein 1944 gerealiseerd.

Steun voor het getroffen Nijmegen kwam dus van ver en massaal.
Die getoonde solidariteit mag de stad nooit vergeten.